

**ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
СМОЛЯН**

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

**от НИКОЛАЙ МЕЛЕМОВ
Кмет на Община Смолян**

ОТНОСНО: *Обсъждане на докладите за осъществените читалищни дейности и за изразходваните от бюджета средства в Община Смолян през 2021 г.*

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

В изпълнение на чл. 26а, ал. 4 от Закона за народните читалища, читалищата от община Смолян представят пред общинския съвет и кмета на общината доклади за осъществените дейности, в изпълнение на Годишната програма за развитие на читалищната дейност за 2021 г., приета от Общински съвет с Решение №522/31.03.2021 г., Протокол №20.

Представени са доклади за осъществените читалищни дейности и годишни финансови отчети за изразходваните средства през 2021 г. от следните читалища:

1. НЧ „Хр. Ботев-1871” – гр. Смолян
2. НЧ „Орфееви гори-1870” – гр. Смолян, кв. Райково
3. НЧ „К. Маджаров-1866“ – гр. Смолян, кв. Устово
4. НЧ „Балкански просветител-1871” – гр. Смолян, кв. Райково
5. НЧ „Светлина-1925” – с. Момчиловци
6. НЧ „Ас. Златаров-1927” – с. Смилян
7. НЧ „Светлина-1937” – с. Търън
8. НЧ „Съгласие-1883” – с. Славейно
9. НЧ „България-1937” – с. Могилица
10. НЧ „Екзарх Стефан-1872” – с. Широка лъка
11. НЧ „Искра-1957” – с. Виево
12. НЧ „Пробуда-1903” – с. Стойките
13. НЧ „Извор-1920” – с. Арда
14. НЧ „Отец Паисий-1926” – с. П. Серафимово
15. НЧ „Зора-1956” – с. Кутела
16. НЧ „Хр. Попконстантинов-1923” – с. Петково
17. НЧ „Развитие-1919” – с. Левочево
18. НЧ „Г. С. Раковски-1947” – с. Мугла
19. НЧ „Съзнание-1929” – с. Гела
20. НЧ „И. Вазов-1948” – с. Сивино
21. НЧ „Светлина-1982” – с. Белев дол
22. НЧ „Бр. Шукеров-1959” – с. Кошница
23. НЧ „Момчил юнак-1997” – с. Подвис
24. НЧ „Хр. Ботев-1892” – с. Чокманово

25. НЧ „Просвета-1930” – с. Соколовци
26. НЧ „Братан Шукеров-1960” – с. Катраница
27. НЧ „Момчилова крепост-2016“ – с. Градът
28. НЧ „Наука-1928“ – с. Солища
29. НЧ „Просвета-1946“ – с. Бостина

Народните читалища: „Светлина-1958“ - с. Тикале, Бащино огнище-1970“ - с. Горна Арда, „Бъдеще сега-2006“ – с.Гудевица не са предали отчети; НЧ „Момчилова крепост-2016“ – с. Градът няма предадени доклади за дейност и годишни финансови отчети, поради смъртен случай – починал председател на читалището. Няма представени Годишни финансови отчети от НЧ „Бъдеще сега-2006“ – с.Гудевица, НЧ „Хр. Попконстантинов-1923”– с. Петково, НЧ „Просвета-1930” – с. Соколовци, НЧ „Просвета-1946“ – с.Бостина – не са разполагали с бюджет, поради регистрация през 2021 г.

Читалищната дейност в община Смолян през 2021 година отбелязва следните основни моменти:

Народните читалища в община Смолян са традиционни самоуправляващи се културно-просветни сдружения, които изпълняват държавната културна политика по населени места. Яркото им присъствие в историческата памет на селищата, където са създадени, гради авторитета им на притегателни духовни центрове.

В Община Смолян са регистрирани съдебно, както и в Националния публичен регистър на народните читалища и читалищните сдружения към Министерство на културата 29 читалища, като четири от тях са в град Смолян.

Основните цели, за развитието на читалищата са свързани с:

- обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място;
- съхраняване и иновиране на местните обичаи и народностни традиции;
- приобщаване към ценностите на науката, изкуството, културата;
- възпитаване и утвърждаване на национално самосъзнание;
- осигуряване на достъп до информация и разширяване знанията на хората;

В читалищата на територията на Община Смолян през 2021 г. е осигурена заетост на 55/ 53 щатни и 72 хонорувани специалисти, които извършват разнообразна дейност в рамките на Закона за народните читалища, съобразена с потребностите и възможностите на местната общност, а именно:

- уреждане и поддържане на библиотеки;
- създаване на информационни услуги;
- развиване и подпомагане на любителско художествено творчество;
- организиране на курсове, школи, клубове, кино- и видеопоказ, празненства, концерти, чествания и други дейности, насочени към всички възрастови групи;
- събиране и разпространяване на знания за родния край;
- създаване и експониране на музейни колекции, като съхраняват историческата памет на селището и района.

Читалищните библиотеки предоставят своите услуги, с библиотечен фонд от 3 510 ново набавени материали, а библиотечарите работят с над 2 130 регистрирани читатели.

Читалищата са естествените обществени центрове, където се съхраняват традиционните материални и духовни богатства на селищата в общината. В тях се

осъществява връзката между миналото и съвременното, създава се и се възпроизвежда културата по места. Съзнавайки спецификата на региона, съхраненото родопско фолклорно богатство и живите му традиции, читалищните специалисти целенасочено развиват любителското художествено творчество.

През 2021 г. постоянните колективи са 86. В 46 школи, клубове и кръжоци работят над 720 души. Данните са извлечени на база представените информационни карти.

В изпълнение на чл. 23, ал. 1 от Закона за народните читалища и на основание Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г., със Заповед №РД-0157/12.02.2021г. на Кмета на Община Смолян бе назначена Комисия за разпределение на субсидиите на читалищата в Община Смолян за 2021 г., включваща по един представител на всяко читалище в общината, което има право на субсидии и един представител на Община Смолян, който е председател на комисията. Разпределението на държавната субсидия се извърши на база критерии, определени от Министерството на културата и представени от читалищата информационни карти за осъществени дейности през предходната година, както следва:

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ СУБСИДИИ ЗА ЧИТАЛИЩАТА В ОБЩИНА СМОЛЯН ЗА 2021 ГОДИНА

Стандарт за една субсидирана бройка: 11 484 лв.

Субсидирани бройки са 88 бр., като от тях:

- 55 бр. x 11 484 = 631 620 лв. Читалища, като 2 бр. са за НЧ „Светлина - 1925“ с. Момчиловци
- 3 бр. x 11 484 = 34 452 лв. РЕКИЦ Читалища
- 30 бр. x 11 484 = 344 520 лв. ФА Родопа

Завишението от стандарта е 78 300 лв. (631 620 – 553 320 /53*10 440 от 2020 г./)

№	Читалища	Субсидия 2021 г.
1	„Хр. Ботев-1871“ – гр. Смолян	123 346 лв.
2	„Орфееви гори-1870“ – кв. Райково, гр. Смолян	101 200 лв.
3	„К. Маджаров-1866“ – кв. Устово, гр. Смолян	98 200 лв.
4	„Балкански просветител-1871“ – кв. Райково, гр. Смолян	34 300 лв.
5	„Светлина-1925“ – с. Момчиловци	58 598 лв.
6	„Ас. Златаров-1927“ – с. Смилян	34 900 лв.
7	„Светлина-1937“ – с. Търън	22 980 лв.
8	„Съгласие-1883“ – с. Славейно	18 130 лв.
9	„България-1937“ – с. Моголища	19 230 лв.
10	„Екзарх Стефан-1872“ – с. Широка лъка	17 980 лв.
11	„Искра-1957“ – с. Виево	11 464 лв.
12	„Пробуда-1903“ – с. Стойките	11 480 лв.
13	„Извор-1920“ – с. Арда	10 080 лв.
14	„Отец Паисий-1926“ – с. П.Серафимово	11 480 лв.
15	„Зора-1956“ – с. Кутела	8 830 лв.
16	„Хр. Попконстантинов-1923“ – с. Петково	8 102 лв.
17	„Развитие-1919“ – с. Левочево	3 080 лв.
18	„Г.С.Раковски-1947“ – с. Мугла	5 750 лв.
19	„Съзнание-1929“ – с. Гела	9 180 лв.
20	„И. Вазов-1948“ – с. Сивино	5 730 лв.
21	„Светлина-1982“ – с. Белев дол	2 140 лв.

22	„Бр. Шукеров-1959” – с. Кошница	1 910 лв.
23	„Момчил юнак-1997” – с. Подвис	2 300 лв.
24	„Хр. Ботев-1892” – с. Чокманово	2 610 лв.
25	„Просвета-1930” – с. Соколовци	2 580 лв.
26	„Братан Шукеров-1960” – с. Катраница	2 430 лв.
27	„Момчилова крепост-2016“ – с. Градът	1 280 лв.
28	„Бъдеще сега-2006” – с. Гудевица	1 180 лв.
29.	„Наука-1928“-с. Солища	1 150 лв.
30.	„Светлина 1958“ – с. Тикале	0 лв.
31.	„Бащино огнище 1970“ – с. Горна Арда	0 лв.
32.	„Просвета 1946“ – с. Бостина	0 лв.
	Общо:	631 620 лв.
33.	РЕКИЦ „Читалища“	34 452 лв.
34.	ФА „Родоп“	344 520 лв.
	Всичко:	1 010 592 лв.

Не е определена субсидия на следните читалища: НЧ „Светлина-1958“ – с. Тикале, НЧ „Бащино огнище-1970“ – с. Горна Арда, които не са извършили задължителната си пререгистрация и НЧ „Просвета-1946“ – с. Бостина, което предприема стъпки за възобновяване дейност през 2021 г. и съгласно ЗНЧ Чл.9 (8) (ДВ, бр.42 от 2009г.) – „Народните читалища могат да кандидатстват за държавна и/или общинска субсидия след изтичане на едногодишния срок от вписване в регистъра“ на Министерството на културата.

Отново остава като основен проблем за разрешаване поддръжката на сградния фонд. Необходима е подмяна на остарялата материално-техническа база, която трябва да отговаря на съвременните изисквания на потребителите на читалищните услуги, а Община Смолян разполага с ограничен финансов ресурс. Вложени са средства предимно за частичен ремонт на покривите и преобоядисвания на работни помещения, в повечето случаи от държавната субсидия. През цялата година читалищата стриктно спазваха и продължават да спазват противоепидемичните мерки и при проверки от страна на РЗИ – гр.Смолян и Община Смолян всички отговаряха на изискванията за ползваните дезинфекционни препарати. Беше създадена организация на работа и посещения от граждани, съгласно опоменавано в заповедите на министъра на здравеопазването, РЗИ – гр.Смолян и кмета на гр.Смолян. Общинското ръководство познава читалищните проблеми, свързани със сградния читалищен фонд и търси възможности да ги реши чрез проекти и програми.

Народните читалищата в община Смолян са утвърдени самоуправляващи се културни-просветни сдружения, които изпълняват държавната културна политика по населени места и имат дълбоки корени в местните традиции. Те развиват и обогатяват социалната и образователната дейност в селището, в което осъществяват дейността си, работят за запазването и иновирането на местните обичаи, осигуряват достъп до информация и разширяват знанията на хората, възпитават и утвърждават тяхното национално самосъзнание. Яркото им присъствие в историческата памет на селищата, където са създадени, гради авторитета им на притегателни духовни центрове.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Смолян за 2021 г. е създадена в изпълнение на чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища и е подготвена въз основа на читалищните предложения за дейност.

Съзнавайки значимостта на всяко читалище и ролята му за местната общност, Община Смолян продължи да полага усилия за съхраняването и развитието на читалищната мрежа. И в най-малките селища читалището има своето място, което трябва да бъде съхранено, защото в повечето случаи се оказва единственото пространство за социално общуване и има обединяваща роля за местната общност.

Като проблем на читалищата си остава остарялата материално-техническа база, понеже сградният им фонд е обемен и труден за поддържане, а Община Смолян разполага с ограничен финансов ресурс. Влагат се средства предимно за частичен ремонт на покривите, в повечето случаи от държавната субсидия.

Читалищата от община Смолян показват добрата си работа и в областта на опазване и развитие на местните традиции чрез превръщане в жива практика на ценни, забравени празници и ритуали. Все повече читалищата се очертават и като цетрове на гражданското общество.

Възникналата световна пандемия от Ковид-19 през 2020 г. оказва последствия и върху читалищната дейност за 2021 година, което доведе до ограничения при провеждането на културни събития, както и преустановяване на дейността на отделни фолклорни школи и самодейни състави за определен период от време. През този затворен период читалищата организираха работата си по административно-стопанската поддръжка на базите, като почистване и подреждане на складове, кабинети и зали, ремонт на покриви и др. Въпреки тези затруднения всички спазваха стриктно противоепидемичните мерки и изпълняваха Заповедите на министъра на здравеопазването на Р. България. Най-важната задача и до момента остава опазването на живота и здравето на хората във време на пандемия.

В периода на пандемията от Ковид-19, при спазване на всички противоепидемични мерки се осъществиха някои прояви от читалищата като 155 години от основаването на Народно читалище „Кирил Маджаров-1866“ – гр.Смолян, 150 годишен юбилей на Народно читалище Христо Ботев-1871“ – гр.Смолян и 150 години на Народно читалище „Балкански просветител-1871“ – гр.Смолян, кв.Райково, 18 юни – празник на Обединения гр.Смолян, Гайдарско надсвирване в с. Гела и Традиционен родов събор „Илинден“, Традиционен празник на смилянския фасул, Бабинден, националният празник 3-ти март, Тодоров ден в с. Момчиловци и с. Смилян. Въпреки тежката заради Ковид-19 година, част от читалищата успяха да организират и осъществят при строго спазване на противоепидемичните мерки някои събития от Културните си календари и най-вече да подсигурят участия на семейните си групи и състави извън собствените си бази, където е било възможно гостуване в други населени места.

И през 2021 г. читалищата в община Смолян - различни по вътрешна структура, по големина и обхват, успяха да изпълнят ролята си на основен и стабилен фактор в развитието на местната култура. С новата програма за 2022 г. те трябва да надграждат постигнатото, въпреки предстоящите трудни периоди, пред които е изправен света.

Читалища, отдаващи части от сградите под наем както през предходните години, така и през 2021 г., извършваха това със съгласието от Община Смолян по ред, определен в Наредбата за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество, като се съобразяват с чл. 3 и чл. 4 от Закона за народните читалища. 50% от получените приходи от наемни правоотношения се използват за извършване на ремонтно-възстановителни работи на читалищните сгради и 50% от получените приходи от наемни правоотношения се използват за читалищна дейност.

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 26а, ал. 4, 5 от Закона за народните читалища, както и чл. 21, ал. 1, т. 24 и ал. 2 , и чл. 27, ал. 3 от ЗМСМА предлагам Общински съвет- Смолян да приеме следните

РЕШЕНИЯ:

1. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ „Христо-Ботев-1871“ – гр. Смолян.
2. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ „Орфееви гори-1870“ – гр. Смолян, кв. Райково.
3. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ „Кирил Маджаров“ – гр. Смолян, кв. Устово.
4. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ „Балкански просветител-1871“ – гр. Смолян, кв. Райково.
5. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ „Светлина-1925“ – с. Момчиловци.
6. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ „Асен Златаров-1927“ – с. Смилян.
7. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Светлина-1937” – с. Търън.
8. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Съгласие-1883”– с. Славейно.
9. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “България-1937” – с. Могилица.
10. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Екзарх Стефан-1872”– с. Широка лъка.
11. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Искра-1957” – с. Виево.
12. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Пробуда-1903” – с. Стойките.
13. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Извор-1920” – с. Арда.
14. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Отец Паисий-1926”- с. П. Серафимово.
15. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Зора-1956” – с. Кутела.
16. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Хр.Попконстантинов-1923”– с. Петково.
17. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Развитие-1919”– с. Левочево.
18. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Г.С.Раковски-1947” – с. Мугла.

19. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Съзнание-1929” – с. Гела.
20. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “И. Вазов-1948” – с. Сивино.
21. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Светлина-1982” – с. Белев дол.
22. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Бр. Шукеров-1959” – с. Кошница.
23. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ „Момчил юнак-1997” – с. Подвис.
24. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Хр. Ботев-1892” – с. Чокманово.
25. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ “Просвета-1930” – с. Соколовци.
26. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021г. на НЧ „Братан Шукеров-1960” – с. Катраница.
27. Приема доклада за осъществените читалищни дейности и изразходваните от бюджета средства през 2021 г. на НЧ „Момчилова крепост-2016“ – с. Градът.
28. Приема доклада за осъществените читалищни дейности през 2021 г. на НЧ „Наука-1928“ – с. Солища.

Приложение: Доклади за осъществени дейности на 28 читалища
Годишни финансови отчети за изразходваните средства на 25 читалища

ВНОСИТЕЛ: /П/

НИКОЛАЙ МЕЛЕМОВ
Кмет на Община Смолян